

Bu rapor; Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Enerji Politikaları ve Stratejileri Dairesi Başkanlığı Personeli tarafından hazırlanmış olup, haberler ilgili kaynakların özetidir.

“DÜNYA ENERJİ GÖRÜNÜMÜ”

63

Dilek AĞRI:	Avrupa Birliği Ülkeleri Enerji Görünümü
Sinem ÇAYNAK:	Amerikalar & Asya & Pasifik Enerji Görünümü
Feyyaz ŞİMŞEK:	Rusya ve Hazar Bölgesi Enerji Görünümü
Barış İLTER:	Orta Doğu ve Kuzey Afrika Enerji Görünümü
Muhittin İZGİ:	
Ali GÜLMEZ:	Think - Tank Kuruluşları
Volkan YARAMIŞ:	
Çağrı SAĞLAM:	Think – Tank (İklim Değişikliği)

AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

İSPANYA:

BusinessGreen raporlarında, 2013 yılında, İspanya'nın elektrikteki en iyi kaynağının rüzgâr olduğu ve rüzgâr enerjisi ile hidrolikte yaşanan büyük dalganın emisyonları %23 aşağı çektiği belirtilmiştir. Geçen ay, Red Electrica de Espana'nın (REE), ülkenin enerji sistemine yönelik hazırladığı ön raporda, rüzgâr enerjisinin, şimdiye kadar ilk defa yıllık elektrik talebinin karşılanmasına en çok katkısı yaptığı belirtilmiştir. Rakamlara göre, rüzgâr türbinleri elektrik talebinin %21,1'ini karşılamış ve bölgede %21 oranında enerji temin edilen, nükleer reaktörlerin gücünü çok az bir farkla kırmıştır.

<http://www.theguardian.com/environment/2014/jan/06/wind-power-spain-electricity-2013>

İNGİLTERE:

Alman RWE, pazartesi günü, İngiltere'nin Kuzey Denizi'nde planladığı Triton Knoll off-shore rüzgâr santralının kapasitesini yarı yarıya düşürebileceğini açıkladı. RWE'nin yenilenebilir enerji bağlı ortaklığı Innogy, Triton Knoll'un 1,200 MW olan orijinal kapasitesinin şimdi 600 ile 900 MW aralığında olabileceği yönünde açıklamada bulunmuştur. RWE Innogy ayrıca son optimizasyon çalışmasını, hükümet önerileri doğrultusunda, off-shore rüzgarın maliyetlerini düşürmek ve bu alanı daha rekabetçi, daha ekonomik hale getirebilmek için yapılan çalışmanın bir parçası olarak değerlendirmektedir.

<http://uk.reuters.com/article/2014/01/06/uk-britain-rwe-tritonknoll-idUKBREA050EC20140106>

AVRUPA:

Sekiz ülkenin (Almanya, Fransa, Danimarka, İtalya, İrlanda Avusturya, Belçika, Portekiz) Ulusal Enerji ve Çevre Bakanı, Avrupa Enerji Komisyon üyesi Günther Oettinger'e ve Avrupa İklim Komisyon üyesi Connie Hedegaard'a Avrupa Komisyonu'nun 2030 yılı yenilenebilir hedefleri konusunda öneride bulunmak için mektup yazmışlardır. Mektup, 2030 yılı yenilenebilir hedefleri yatırımlarına kesinlikle olanak verileceğini ve etkin bir planlama ile Avrupa şebekesinin genişlemesinin sağlanacağını içermektedir.

<http://www.europeanvoice.com/article/2014/january/germany-france-call-for-2030-renewables-target/79199.aspx>

İTALYA:

Şebeke işletmecisi Terna tarafından açıklanan rakamlara göre, İtalya'da fotovoltaik güneş (PV) tarafından üretilen elektrik 2013 yılında %19 artmış ve 22,1 TWh olmuştur. Bu da fotovoltaik enerjinin yıl boyunca ülkenin elektrik talebinin %7'sini karşıladığı anlamına gelmektedir. Bu rakam, dünya üzerinde elektrik talebinin, fotovoltaik tarafından en fazla karşılandığı kısımdır. İspanya ve Almanya'da, elektrik talebinin güneş ile karşılandığı oran %2'den fazladır.

<http://www.solarserver.com/solar-magazine/solar-news/current/2014/kw02/solar-pv-meets-70-of-italian-electricity-demand-in-2013.html>

AVRUPA:

Kuzey Avrupa'nın mahvedici fırtınaları, Avrupa'nın elektrik fiyatlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Enerji talebinde tipik olarak düşüşe neden olan Noel tatili boyunca, Almanya, İskandinav bölgesi, Çek Cumhuriyeti ve Slovakya'da toptan elektrik fiyatları aşırı yenilenebilir enerji üretimi üzerinden negatif yönde etkilenmiştir. Meteoroloji uzmanları bu havanın Mart sonuna kadar devam edeceğini belirtmişlerdir.

<http://www.smh.com.au/business/carbon-economy/stormy-weather-sees-europes-electricity-prices-turn-negative-20140110-30l0w.html>

AMERİKALAR & ASYA & PASİFİK ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

ABD:

Başkan Barack Obama, artan talep ve iklim değişikliği gibi faktörlerin altyapı yaşlanması üzerinde artan bir baskı oluşturduğunu belirterek, ülkenin enerji altyapısının kapsamlı şekilde gözden geçirilmesini istedi. Mevcut altyapının enerji arzı, piyasalar ve son kullanım özelliklerinde dönüşümler nedeniyle, altyapı yaşlanması, iklim değişikliği etkileri, siber ve fiziksel tehditler gibi zorluklarla karşı karşıya olduğu değerlendiriliyor. Beyaz Saray, Obama'nın 2009 yılında göreve gelişinden bu yana yerli petrol üretiminin %50'den fazla arttığını ve doğal gaz üretiminin ise en yüksek seviyede olduğunu kaydetti.

<http://www.chicagotribune.com/news/politics/sns-rt-us-usa-energy-obama-20140109,0,6536441.story>

ABD:

Geçtiğimiz Salı günü Senato Enerji Komitesi bünyesinde, yıllardır süren ham petrol ihracatı yasağının arzun kesintiye uğrayabileceği ve üretimin teşvik edilmemesinden ziyade yerli benzin fiyatlarını stabil tutabileceği gerekçesi ile kaldırılması yönünde çağrı yapıldı. Mevcut durumda ABD'nin üretiminin rekor seviyelere ulaştığı, ham petrol ihracatına yönelik kısıtlamaların hafifletilmesi gerektiği değerlendiriliyor. ABD'nin benzin ve dizel gibi ham petrol ürünlerini ihraç ederken, 1920 tarihli yurt dışına ham petrol satmak için başkanlık görüşünün gerektiğine ilişkin mevzuattan feragat edilmesi gerekmektedir. Halen ihracatı söz konusu mevzuat yasaklamaktadır. Ham petrol ihracat yasağının uzatılmasının arz kesintisine ve petrol üretiminin yavaşlamasına katkı sağlayacağı belirtiliyor.

<http://www.reuters.com/article/2014/01/07/us-usa-energy-exports-idUSBREA060PC20140107>

ÇİN:

Enerji talebi hızla artmakta olan Çin'in ikinci büyük yakıt üreticisi Çin Kömür Enerji Şirketi'nin, Çin'in kuzeyinde kömür madeni geliştirmek için 2.8 milyar dolar değerinde yatırım yapacağı kaydediliyor. Shaanxi bölgesinde bulunan maden yataklarından hedeflenen üretimin 15 milyon ton/yıl olduğu belirtiliyor. Geri kazanılabilir maden rezervinin 3.28 milyar ton olduğu bölgede, maden geliştirme çalışmasının beş yıldan fazla süreceği kaydediliyor. Projenin gazlaştırma ve elektrik üretimi için kömür üreteceği belirtiliyor.

<http://www.businessweek.com/news/2014-01-10/china-coal-energy-to-invest-2-dot-8-billion-to-meet-power-demand>

HİNDİSTAN:

Hindistan Kömür Şirketi'nin Yatırım Komitesi'nin müdahalesinin ardından Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan 23 proje için onay aldığı kaydediliyor. Buna ek olarak, bazı projelerin daha değerlendirme aşamasında olduğu belirtiliyor. Hükümetin altyapı sektöründe projelere ilişkin karar sürecini hızlandırmak için çalışmalar yaptığı kaydediliyor. Kömür ile ilgili Bakanlığın izinlerin gözden geçirilmesi ve hızlandırılmasına yönelik çalışmalarını sürdürdüğü belirtiliyor.

<http://www.livemint.com/Companies/97zISvjSvCCPDgq5QYVdCK/Coal-India-gets-environment-ministry-approval-for-23-project.html>

RUSYA VE HAZAR BÖLGESİ ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

RUSYA-İRAN:

Rusya'nın Tahran Büyükelçisi Levan Dzhagaryan, İran'ın petrol ve gaz sektörlerindeki ortaklık ve yatırım için ülkesinde büyük bir coşku olduğunu vurguladı. Dzhagaryan cuma günü Interfax haber ajansı ile bir röportajında, petrol ve gaz üretim projelerinde Rus şirketleri için ortaklığın çekiciliğinin arttığını, İran'da büyük olasılıkla geleneksel olarak faaliyet gösteren şirketlerin gelecekte görüleceğini söyledi. Geçtiğimiz yıl Ağustos ayında İran Petrol Bakanı Bijan Namdar Zanganeh, Ülkesini potansiyel yabancı yatırımcılar için daha çekici hale getirmek için teklif edilen geri alımlı petrol sözleşmelerinin gözden geçirilmesi talimatını vermişti. Geri alım anlaşması kapsamında ev sahibi hükümet, üretilen hidrokarbonlara yüklenicinin kararlaştırdığı bir fiyatı ödemeyi kabul ediyor. Dzhagaryan geçen Kasım ayında, İran İslam Cumhuriyeti'ne karşı yaptırımların kaldırılması halinde, Rus petrol ve gaz şirketlerinin İran'ın enerji sektörüne yatırım yapmaya hazır olduklarını söylemişti.

<http://english.farsnews.com/newstext.aspx?nn=13921014001584>

RUSYA-ABD:

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Suriye krizi sırasında kazandığı stratejik zafer için bazı çevrelerin hayranlığını kazandı. Ancak bu uzun sürmeyecek gibi. Yeni bir gelişme, Putin'in uluslararası ağırlığının önemli bir parçasını tehdit ediyor. Bu gelişme tabii ki Amerika'nın enerji devrimidir. Exxon Mobil tahminlerine göre doğal gaz, kömürü geride bıraktı ve 2025 yılında dünyanın en büyük ikinci enerji kaynağı olma yolunda ilerliyor. Amerika Birleşik Devletleri'nin Rusya'yı sollayarak dünya üzerindeki en büyük doğal gaz üreticisi olacak. Amerika Birleşik Devletleri'ne ekonomik yarar sağlayacak olan siyasi ve diplomatik bu enerji devriminden, Rusya kötü etkilenecektir. Rusya'nın ekonomisinin yüzde 40 kadarı petrol ve doğalgaz satışına bağlı durumda. Bazı uzmanlara göre ABD'deki şeyl patlaması, diğer ülkelerin Amerika'nın alternatif enerji kaynağını benimsemesinin sonucu olarak, Rusya'nın büyüme kaynağı olan petrol ihracatını önümüzdeki birkaç yıl içinde yüzde 25 kadar zayıflatabilir.

<http://www.detroitnews.com/article/20140107/OPINION01/301070005/Russia-running-fumes>

RUSYA-ABD-GÜNEY AFRİKA:

Enerji üstünlüğü için süren küresel savaşta Rusya, Amerika Birleşik Devletleri üzerinden başka bir zafer kazandı. Bu sefer savaş, Rusya'nın devlet nükleer enerji şirketi Rosatom'un sekiz yeni reaktör inşa etmek için bir anlaşma imzaladığı Güney Afrika'da meydana geliyor. Hepsi çalışır duruma geldiğinde, Güney Afrika'nın nükleer kapasitesi önümüzdeki 15 yılda 1,8 GW'tan 11,4 GW'a çıkarak altı kattan daha fazla artacak. Bu Rusya'nın finansman ve eğitim de dahil olmak üzere, Güney Afrika'nın nükleer enerji sektörünün bütününe geliştirmeye yardımcı olacağı anlamına gelir. Bundan daha önemlisi, Güney Afrika Rusya'nın nükleer yakıtını kullanacaktır. Strateji açıktır. Rosatom önümüzdeki yıllarda dünyanın en büyük uranyum tedarikçisi olmayı hedefliyor.

<http://www.proactiveinvestors.com/columns/casey-research/5197/how-putin-conquered-south-africa-5197.html>

RUSYA-AB:

Avrupa Birliği neredeyse on yıldır, Hazar Denizi'nden Avrupa'nın kalbine binlerce kilometre doğal gaz pompalamak ve bu sayede Rusya'ya olan ağır gaz bağımlılığını azaltmak için iddialı bir planı besledi. İngiliz gazetesi Financial Times'da yazan makale, Bakü'de imzalanan anlaşmaya göre Şah Deniz II projesi yatırımının 45 milyar dolar olacağını belirtiyor. Oysa aslında AB'ye yöneltilen yıllık 10 milyar metreküp gaz miktarı, Avrupa'nın her yıl tükettiği 500 milyar metrekübün sadece yüzde 2 oranındaki küçük bir kısmını oluşturuyor. Rusya'nın devlet kontrolündeki gaz ihracatçısı Gazprom, Avrupa'ya bu miktarı her yıl 15 kez satıyor. Şah Deniz II anlaşmasının imzalanmasını ilişkin belirsizlikler devam ediyor. Bazı uzmanlar, özellikle Avrupa kıtasının doğal gaz talebindeki keskin düşüş göz önüne alındığında, Azerbaycan gazına ihtiyaç olup olmadığını merak ettiklerini belirtiyor.

<http://www.panorama.am/en/popular/2014/01/07/financial-times/>

RUSYA-IRAK:

Rus gaz şirketi Gazprom'un petrol üreten bir kolu olan Gazprom Neft, Irak'taki Badra petrol sahası kuyu testi ile ilk petrolün üretileceğini ve bu yıl orada ticari üretime başlamasının planlandığını söyledi. Gazprom Neft'in ilk milletvekili CEO'su Vadim Yakovlev perşembe günü yaptığı açıklamada, kuyu testinin tamamlanmasıyla Badra sahasında ticari üretime başlamaya bir adım daha yaklaştıklarını söyledi. Yakovlev Kasım ayında, şirketin güvenlik endişeleri ve lojistik sorunlar nedeniyle Badra'da ilk üretimin 2014 yılına kadar ertelendiğini, Badra alanda artık büyük ölçekli üretime en erken bu yıl başlarında başlanmasının muhtemel olduğunu söyledi.

http://www.rigzone.com/news/oil_gas/a/131010/Russias_Gazprom_Neft_Gets_First_Oil_at_Iraqi_Oilfield

ORTA DOĞU & KUZEY AFRİKA ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

LİBYA:

Libya'nın enerji açığını azaltmak amacıyla 2013 yılının Haziran ayında Amerikan APR Enerji şirketiyle yapılan 250 MW'lık gaz türbini sözleşmesi genişletilerek 450 MW'a çıkarıldı. APR Enerji CEO'su John Campion, Libya'daki sözleşmenin uzatıldığını duyurmaktan çok mutlu olduğunu ve Libya'da artan enerji talebini karşılamak için Libya Hükümeti ve Libya halkının yanında olmaktan mutluluk duyduklarını belirtti.

<http://www.libyaherald.com/2014/01/10/mobile-power-unit-contract-with-apr-energy-extended/#axzz2qG55RN6K>

SUUDİ ARABİSTAN:

Pakistan ve Suudi Arabistan işbirliklerini özellikle ticaret ve enerji alanlarında olmak üzere geniş bir yelpazede geliştirmek için anlaştilar. Daha sonra yapılan ortak basın açıklamasında Pakistan Dış İlişkiler Danışmanı Sartaj Aziz, Pakistan ve Suudi Arabistan'ın gelişen ilişkilerden son derece memnun olduklarını ve her iki ülkede İki ülke insanının yararına bu ilişkileri genişletmeyi arzuladıklarını yineledi.

<http://www.news.lk/news/world/8124-pakistan-saudi-arabia-agree-to-boost-cooperation-in-diverse-sectors>

İRAN:

İtalyan hükümeti, İran enerji sektöründe ve piyasadaki nakit akışını sağlamak için öncü bir rol üstlenmiştir. İran ile İtalya hükümetleri arasındaki diplomasi geliştirme çalışmaları Ağustos 2013'ten beri başlamıştı. Görüşmeler üst düzeyde yürütülmekte olup, İranlı yetkililerin söylediğine göre bu ayın sonuna doğru İtalya Başbakanı Enrico Letta'nın resmi temaslarda bulunmak üzere İran'a gelebilir.

<http://english.farsnews.com/newstext.aspx?nn=13921021001116>

BAHREYN:

Bahreyn menşeli İslami yatırım bankası olan First Energy Bank (FEB), ile Hollanda menşeli ve Sapinda Holding iştiraki olan Kore Coal Finance arasında 25 milyon € değerinde (34 milyon \$) bir Murabaha anlaşması imzaladı. Finansman ile Sapinda'nın Güney Afrika'da kömür madenciliği varlıkları olan uluslar arası alanda faaliyet gösteren şirketlerine yatırımlarını arttırmak için kaynak sağlayacak.

http://www.tradearabia.com/news/BANK_249544.html

ÜRDÜN:

Ürdün, Irak'ın liman kenti olan Basra'dan Ürdün'e faaliyete geçecek olan petrol boru hattının bir an önce faaliyete geçmesini istiyor. Ürdün Başbakanı Abdullah Ensour, Amman'da Irak Petrol Bakanı Abdul Karim al-Luaibi ile gerçekleştirdiği görüşmede enerji sektöründeki ilişkilere ilişkin olarak Ürdün'ün Basra'dan gelecek boru hattının günlük 150 bin varilli Ürdün'e ulaştırması ile ilgilendiklerini söyledi.

http://www.upi.com/Business_News/Energy-Resources/2014/01/10/Jordan-Iraq-mull-prospects-of-pipeline-from-Basra-to-Aqaba/UPI-46601389351147/

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ:

Abu Dabi Ulusal Petrol Şirketi'nden (ADNOC) bir yetkili, dünyanın en büyük petrol şirketleri ile onlarca yıldır süren ortaklığın birkaç günde bitmesiyle birlikte ADCO'nun yönetiminde tam yetkiye sahip olacaklarını söyledi. ADNOC mevcut durumda ADCO'nun % 60 hissesine sahipken ExxonMobil, Royal Dutch Shell, Total ve BP'nin her birinin % 9,5'lik hissesi var.

<http://www.arabianbusiness.com/uae-take-control-of-oil-fields-from-western-majors-534087.html>

THINK– TANK KURULUŞLARI

American Enterprise Institute for Public Policy Research (ABD)

<http://www.aei.org/article/economics/worlds-dependence-on-persian-gulf-oil-cant-be-ignored/>

DÜNYA’NIN BASRA KÖRFEZİ PETROLÜNE BAĞIMLILIĞI GÖZARDI EDİLEMEZ

ABD’de gerçekleşen şeyl petrol devrimine rağmen Dünyadaki birçok ülke Basra Körfezi petrolüne büyük ölçüde bağlanmış durumdadır. Basra Körfezi ülkelerinin ithalatçı ülkelerin petrol ihtiyaçlarını karşılanması bölge ülkelerinin petrol kaynaklarını daha fazla yormalarına neden olmaktadır. Bu oranlarda üretimin en son gerçekleşme zamanının 1970li yıllar olması durumun ciddiyetini göstermektedir. Petrol varil fiyatlarının 100 doların üzerinde olmasının bir nedenini de bu durum teşkil etmektedir.

Uluslararası Enerji Ajansına göre Ağustos ayında Suudi Arabistan ve diğer 2 Basra Körfezi Ülkesi üretimleri rekor kırarak petrol talebinin %17,1’ini karşılamışlardır.

ABD için ise önemli olan bölge ülkelerinin 2005 yılında meydana gelen Katrina fırtınası benzeri bir olayda petrol üretimlerini arttırıp arttıramayacaklarıdır.

Dünya’nın halen en büyük petrol ithalatçısı konumunda olan ABD petrol fiyatlarında meydana gelen dalgalanmalardan hala büyük ölçüde etkilenmektedir. Petrol üretiminde meydana gelen kesintiler ABD’de petrol ürünlerinin fiyatlarını önemli ölçüde etkilemektedir.

Suudi Arabistan; Libya, İran ve Venezuela da gerçekleşen üretim kesintileri neticesinde büyük petrol ithalatçısı durumunda olan Çin ve Japonya’nın en büyük arz kaynağı konumuna gelmiştir. Bu durum Suudi Arabistan’ın petrol gelirlerinin günlük 1 milyar doları bulmasını sağlamıştır.

ABD için petrol arz güvenliğinin sağlanması elzem öneme sahiptir. Bunun gerçekleştirilmesinin yolu ise daha fazla sahada arama ve üretim faaliyeti yapılmasından geçmektedir. Eğer arama ve üretim faaliyetleri istenilen boyutlarda gerçekleştirilmez ise yol açacağı sorunlar ekonomiye ciddi zarar verecektir.

Bu değerlendirmelerin sonucunda elde edilen diğer bir sonuçta ABD’nin diğer enerji kaynaklarına da yönelerek enerji karışımını oluşturmasından geçmektedir. Nükleer enerji ve temiz kömür teknolojileri bu bağlamda önem arz etmektedir.

Ayrıca petrol ve doğal gaz araması için kamu alanlarının, offshore sahaların açılması, Keystone XL boru hattının onaylanması ve petrol, doğal gaz endüstrisinden ilave vergiler alınmasının önüne geçilmesi gerekmektedir.

ABD’nin günlük petrol ihtiyacının 19 milyon varil olduğu bunun 10 milyon varilinin ithalat ile karşılandığı unutulmamalıdır. Ayrıca petrol talebinin 2020 yılı ve sonrasında artarak devam edeceğinin öngörülmesinin de dikkatlerden kaçmaması gerekmektedir.

<http://www.rff.org/RFF/Documents/RFF-Rpt-Busby-ChinaClimateChangeFinal.pdf>

ÇİN VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ: ABD’NİN TAAHHÜDÜ İÇİN STRATEJİ

ABD, henüz sera gazı emisyonlarını düzenleyen kapsamlı bir iç mevzuat çıkarmadığı için, Çin’in iklim değişikliği politikası üzerindeki etkisi sınırlıdır. Çin’in sera gazı emisyonlarını sınırlamak için gönüllüğünün artmasına rağmen, Çinli yetkililer gelişmiş ülkelerin iklim değişikliğinden tarihsel olarak sorumlu olduklarını iddia ederek zengin ülkelerin belirlediği karbon azaltma hedefleri hakkındaki şüphelerini açıkladılar.

İklim politikasında Çin’in rolüne kritik bir bakış, Texas Üniversitesi Lyndon B. Johnson Okulunda Doçent olan Joshua Busby tarafından yapılmıştır. Busby, ABD’NİN Çin’i, verimli karbon ölçümü, raporlama ve doğrulama gibi konularda nasıl bağlayacağını yanı sıra özel sektör katılımını teşvik edilmesi gibi konuların üzerinde durulmasını önermektedir. Busby’e göre Çin’in eylemlerinin iç mantığı bulunduğunu söyleyerek: “Enerji verimliliği ve çevresel hedefler, ekonomik rekabetçilik, enerji güvenliği ve kirlilik kontrolü gibi konuları desteklediği ölçüde Çin hükümeti tarafından desteklenecektir.” diyerek ekledi.

Ortak bir zemin bulmak için Obama yönetimi;

Kasım 2009’da Kopenhag’ta tamamlanan sade teknoloji anlaşmasının şartlarını takip etmeli,

Çin’in iklim politikaları üzerinde etkisini artırmak için kendi iç mevzuatını oluşturmaya öncelik vermeli,

Ölçme, raporlama ve doğrulama çalışmalarındaki şeffaflığı tamamen depolitize ederek sağlamalı,

Dikkatli bir şekilde vergi sınırlarının alt/üst eşliğini belirlemeli,

İklim değişikliği konusunda Çin’in gözünün korkmasını önlemek amacıyla ABD’NİN müzakerecilerine talimat vermeli,

Çin ile sektörel anlaşmalar yaparak ağır sanayi emisyonlarını dizginlemeli,

Özel sektörün sera gazı emisyonlarını azaltmak için davranışlarını değiştirmeye teşvik etmeli ve her iki ülkede de buna uygun bir politika ortamı ortaya çıkarmalıdır.

Bu uygulamalar ABD – Çin ilişkilerinin doğasında yapıcı bir etki doğuracaktır. Bir düzeyde, iki taraf arasında gizliden gizliye, farklı öncelikler verdikleri ve çıkarlar sağladıkları için, bir çatışma olmaktadır. Aynı zamanda, ortak endişe taşınan çok fazla sayıda konu olduğu için, iki taraf da farklılıklarını bir kenara bırakabilirlerse, işbirliği karşılıklı çıkarları pekiştirebilir. İklim değişikliği sorunu anlaşmazlık kaynaklarını çevreleyip potansiyel ortak kazanç alanlarını kapsayacak kadar geniş kapsamlıdır.

ABD tarafında, siyasi ve ekonomik düşünceler Obama yönetiminin Çin’e sunabileceği teşvik önerilerinin ve politika seçeneklerinin yelpazesini sınırlandırmaktadır. Bu arada, Çin’in merkezi hükümetinin şüphecilik yeteneği ve eyalet düzeyinde, pahalı çevresel politikalar izleme konusundaki istekleri, özellikle enerji güvenliği, rekabet ya da kirliliğin sağlık ücretleri üzerindeki daha geniş kaygıları güçlendirmektedir.

Çin'de iklim ve çevresel kaygılar daha önemli hale gelmiştir; ancak ülkenin başarısı hala ekonomik büyümeye göre ölçülmektedir. Enerji verimliliği, yenilenebilir enerji ve kirlilik kontrolü giderek enerji güvenliğinin artırılması, rekabetin desteklenmesi ve istenmeyen kamu sağlığı harcamalarının kısılması gibi politikaları güçlendirmektedir ve iklim değişikliği ile ekonomik büyüme tamamlayıcı gibi görünmektedir.

Buna rağmen, maliyetli iklim taahhütleri ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki iyice idrak edilmelidir. Çin muhtemelen iklim değişikliği hedeflerine geri dönecektir. Uzun sahilleri ve buzullar üzerinde güven veren iklim değişikliği politikalarının sonuçlarını tanımaya başlamasına rağmen, temel kaygısı ekonomik büyüme olarak kalacaktır.

<http://www.project-syndicate.org/commentary/daniel-yergin-traces-the-effects-of-america-s-shale-energy-revolution-on-the-balance-of-global-economic-and-political-power>

ABD KAYA GAZININ KÜRESEL ETKİLERİ

Bu yüzyılda enerjide yaşanan en büyük yenilik kaya gazındaki gelişmeler olmuştur. ABD'deki kaya gazı ve sıkı petrol üretimi küresel enerji piyasalarını değiştirmekle birlikte ABD'ye karşı Avrupa'nın rekabetçiliğini azaltmaktadır. Ayrıca, kaya gazı, ABD'nin Ortadoğu'daki rolünü ve hatta Ortadoğu'nun kendisini dönüştürmektedir.

Kaya gazındaki bu sıra dışı devrim çabuk gerçekleşmemiştir. Hidrolik çatlatma tekniği üzerine 1947 yılından beri çaba gösterilmiş olup, ilk defa 1980 yılında Teksas'ta uygulanmıştır. Ancak bu teknik yatay sondajla birlikte 1990'ların sonu ve 2000'lerin başında mükemmelleştirilmiş olup, kaya gazı çıkarımı 2008 yılından itibaren ABD enerji arzı içerisinde dikkate değer bir hal almıştır.

Kaya gazı, toplam ABD gaz üretiminin %44'lük kısmını oluşturmaktadır. Kaya gazında kullanılan teknolojiyle üretilen sıkı petrol'deki %56'lık artış da ABD petrol üretimini artırmaktadır. ABD petrol üretimindeki bu artış OPEC üyesi on iki ülkenin sekizindeki artıştan daha fazla bir miktarı tekabül etmektedir. Nitekim, Uluslararası Enerji Ajansı, önümüzdeki birkaç yıl içinde ABD'nin Rusya ve Suudi Arabistan'ı geçerek dünyanın en büyük petrol üreticisi haline geleceğini tahmin etmektedir.

Beş yıl önce ABD yerli üretiminin gereksinimlerini karşılamak için büyük miktarda sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithal edilmesi bekleniyordu. Şimdilerde ise ABD, LNG ithal etmemekte ve bu sayede yıllık 100 milyar dolar tutarında tasarruf edebilmektedir. Bu gelişmenin küresel etkisi oldukça büyük olmuştur. ABD pazarı ucuz gaz tarafından kuşatılmış ve bu gaz Avrupa'ya akıtmaya başlamıştır. Haliyle, Rusya ve Norveç gibi geleneksel tedarikçiler açısından beklenmedik bir rekabet söz konusu olmuştur.

ABD'deki LNG talebinin eksikliği, 2011 yılında Fukuşima felaketi sonrası Japonya açısından da önemli bir fırsat ortaya çıkarmıştır. Zira Japonya'daki nükleer tesislerden üretilen elektrik enerjisi kaybı LNG'den karşılanabilmiştir.

Birçok ülke 'sıradışı enerji devrimi' ışığında kendi enerji politikalarını yeniden gözden geçirmektedir. Çin, ABD kaya gazı üzerindeki gelişmeleri ve ivmeyi görerek, konvansiyonel olmayan gaz kaynaklarının geliştirilmesine öncelik vermiştir. Çin açısından kaya gazının çıkarılması elektrik üretiminde kömürün kullanılmasını önleyecek ve kentsel hava kirliliğini önemli ölçüde azaltacak olmasından ötürü halkın hoşnutsuzluğunun da önüne geçecektir.

Ayrıca, ABD kaya enerjisindeki yükselişin önemli küresel yansımaları olmuştur. ABD'ye beklenmedik bir avantaj sağlayan kaya gazı, dünya ekonomisindeki rekabet dengesini değiştirmektedir. Ucuz doğal gaz, şirketlerin yeni tesisler kurmak ve mevcut imkânlarını genişletmeleriyle ABD imalat sanayinin yeniden doğuşunu teşvik etmektedir.

Kaya gazındaki gelişmelerin jeopolitik etkileri de olacaktır. Örneğin, İran nükleer müzakereler konusunda artık masa başında daha ciddi olacaktır. Zira, İran'ın petrol ihracatına yönelik yaptırımlar dünya petrol fiyatlarındaki etkisi nedeniyle korku yaratmaktaydı. Ancak son iki yılda ABD petrol üretimindeki artışın İran'ın petrol çıktısının yaptırıma uğramasıyla ortaya çıkacak kayıptan daha yüksek olması İran'ın görüşmelerde daha ciddi tavır takınmasını gerektirmiştir.

Ortadoğu'ya bakıldığında ise bölgenin önemini koruyacağı söylenebilir. Petrolün küresel ekonominin işleyişi için gerekli olmaya devam edeceği düşünüldüğünde, Ortadoğu ABD açısından merkezi önemde olmaya devam edecektir.

Sonuç olarak, kaya gazı devrimi ABD için esnek yeni bir kaynak sağlamakla birlikte ülkenin dünya üzerindeki pozisyonunu daha da güçlendirecektir. ABD'de sıkı petrol ve kaya gazının çıkması yeniliğin, küresel ekonomik ve siyasi güç dengesini nasıl da değiştirebileceğini göstermektedir.